

Memòria Agenda 21:

La utilització pedagògica dels materials naturals

Escola Bressol Esquitx
C/ Selva de Mar, 215, 1er.
08020 Barcelona
Curs 2001 – 2002

1. Introducció:

Decidides a ambientalitzar l'escola ens adonem que la selecció dels materials és poc programada i es produeix espontàniament. La política de compra de materials ha d'ésser més racional. És per això que volem sensibilitzar, i progressivament, implicar a tot el col·lectiu escolar.

2. Participants:

Com a resultat de l'interès i esforç per sensibilitzar a tot el professorat, personal docent, famílies i nens/nenes en valorar el medi ambient natural més proper, la participació ha estat de tots aquests col·lectius aportant diferents materials de desfeta per poder-ne constituir altres de nous i aprenent a respectar i aprofitar els elements que ens ofereix el dit entorn natural més immediat.

Ens han assessorat:	Col·lectius que han participat en l'Agenda 21:
☒ CRBS ☒ Ass. T. Ambiental ☒ Ass. T. Pedagògic	☒ Alumnat ☒ Educadores ☒ Famílies ☒ Personal no docent

1. Objectius i desenvolupament del programa d'activitats:

✍ Marc teòric:

Francisco Heras Hernández exposa en la seva obra ***La educación frente a la crisis ambiental*** a diferència dels materials plàstics els materials naturals permeten i donen a l'infant l'oportunitat de formular noves hipòtesis amb l'únic límit de la seva pròpia capacitat d'anàlisi i creativitat. Des de la infància s'estableix un lligam dels jocs infantils més elementals amb els materials naturals.

"La crisi ambiental planteja a la humanitat un repte certament difícil: el d'evolucionar des d'una cultura i una manera de viure que es veuen com a insostenibles, originant alternatives que facin compatibles la qualitat de vida i la conservació ambiental. S'ha perdut la consciència de les relacions entre els nostres actes quotidians i les seves conseqüències ambientals."

"Per a contribuir a la resolució dels problemes ambientals és necessari poder-los reconèixer com a tal i estar capacitat per a contribuir a la seva resolució. L'objectiu fonamental de l'educació ambiental és generar un sentit de la responsabilitat que predisposi a l'acció."

Per a **Martí Boada**, a l'obra ***Coneixement del medi i canvi global***. "Pel coneixement del medi i canvi global estem convençuts que la millor manera de plantejar una solidaritat ambiental sincera i solidària és pensant globalment i actuant localment." És important el compromís personal, que sense renunciar a les innegables aportacions del progrés científic i

tecnològic, comprometi amb actituds cíviques tant simples i abastadores com l'estalvi energètic i material, en el pla domèstic i professional.

Segons l'obra de **l'Elionor Golschmied** el ***Joc de la descoberta***. l'educació pot fer diverses aportacions en aquests procés. Referent això la **Tere Majem** exposa: "Les joguines comercials i els objectes de plàstic només aporten varietat de color. La vida quotidiana ja és plena de colors. L'interès principal rau en el fet d'oferir als infants tota mena de materials naturals, que normalment no els són donats". El propòsit del treball sobre l'aprofitament del medi ambient immediat és proporcionar als nens la gamma més àmplia possible d'experiències sensorials. L'escola des de fa temps utilitza els plantejaments de la Golschmied, pel que fa a les activitats i els materials de reciclatge els utilitzem cada vegada més per fer diferents propostes de joc i també impliquem a les famílies en l'aportació i/o col·laboració en les activitats.

Amb els diferents materials, s'han definit racons de joc, establert classificacions, definit tipus de manipulacions i seleccions. Considerem la importància de l'experimentació i manipulació continua en la primera infància, ja que a través d'aquestes accions, l'infant desenvolupa més capacitats d'aprenentatge depenent del seu moment evolutiu.

Objectius:

- Sensibilitzar a l'escola envers els aspectes ambientals.
- Prendre consciència de la situació real i diagnosticar de quins són els criteris actuals de compra i l'ús de material en general.
- Dissenyar un pla progressiu d'acció i millora ambiental.

Activitats

Activitat n. 1

Diagnosi dels materials en tot l'espai escolar:

- ✍ Material de joc
- ✍ Mobiliari i decoració
- ✍ Vinculat a l'ordre
- ✍ Repòs
- ✍ Higiene

Participants: Educadores

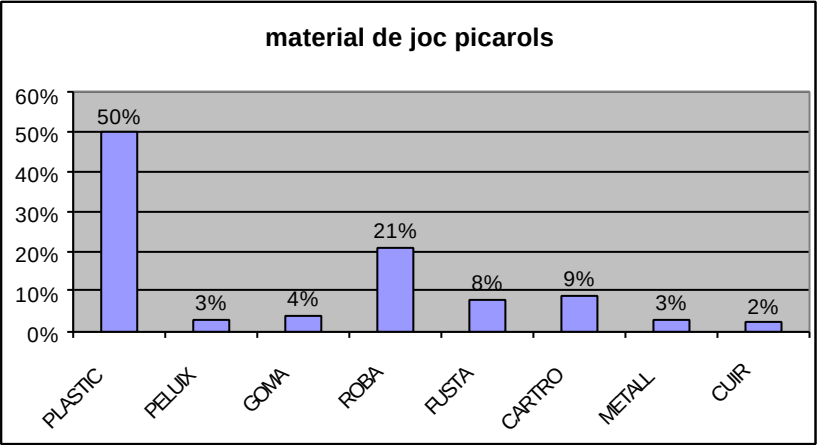
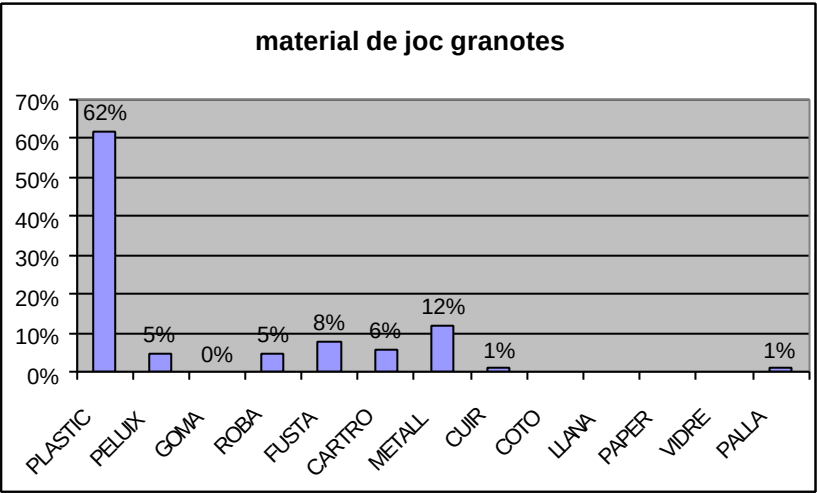
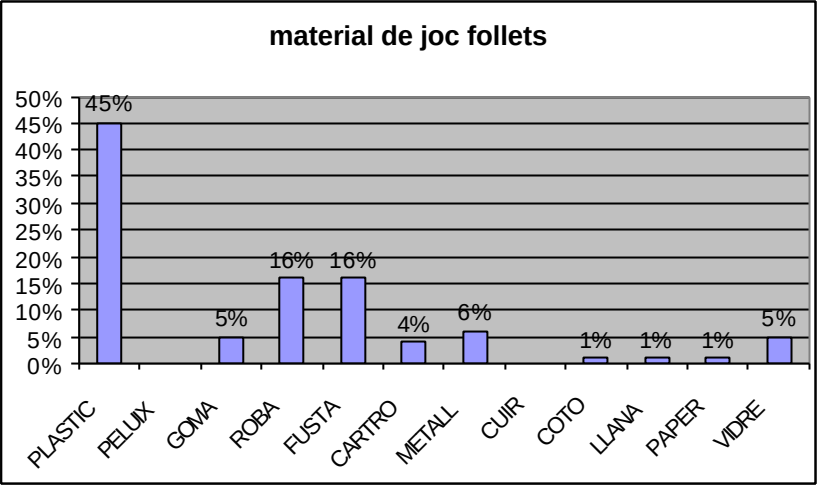
Valoració: El resultat obtingut és clar i comú en tots els apartats analitzats. Tenim molt material plàstic i volem més material natural sostenible.

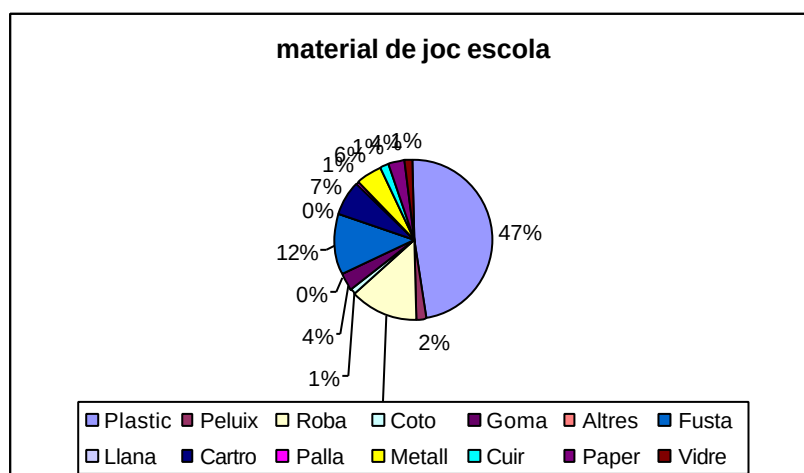
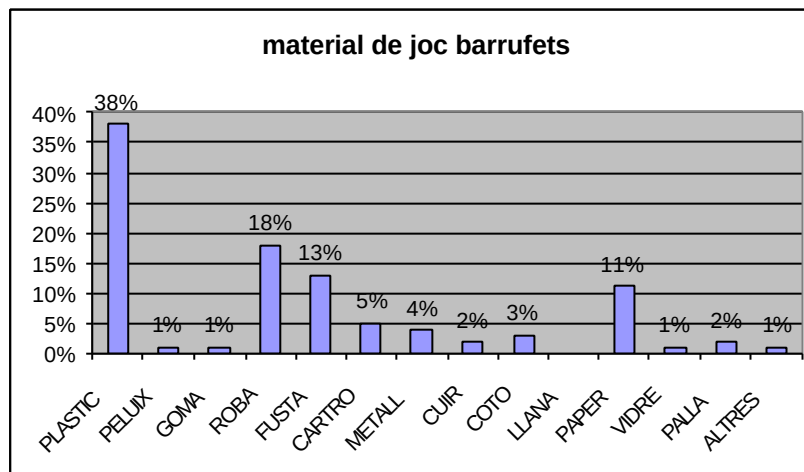
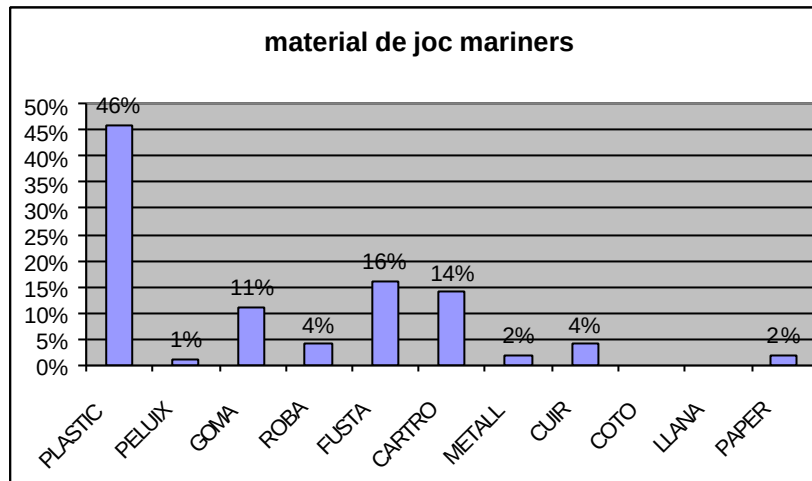
Pla d'acció a desenvolupar el proper curs escolar 2002 – 2003

Objectiu: Sensibilitzar a més gent en temes ambientals.

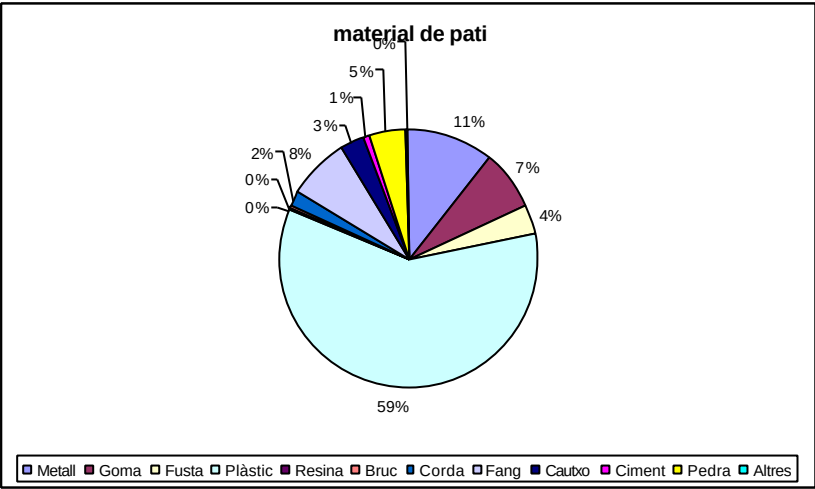
Relació de gràfics.

Material de joc:

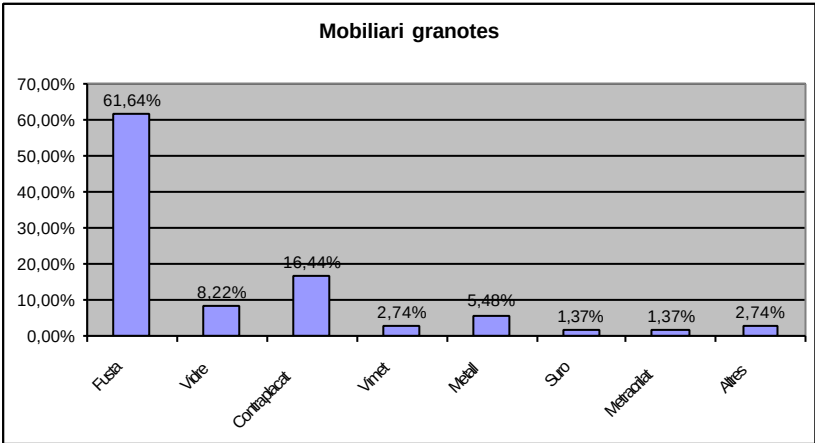
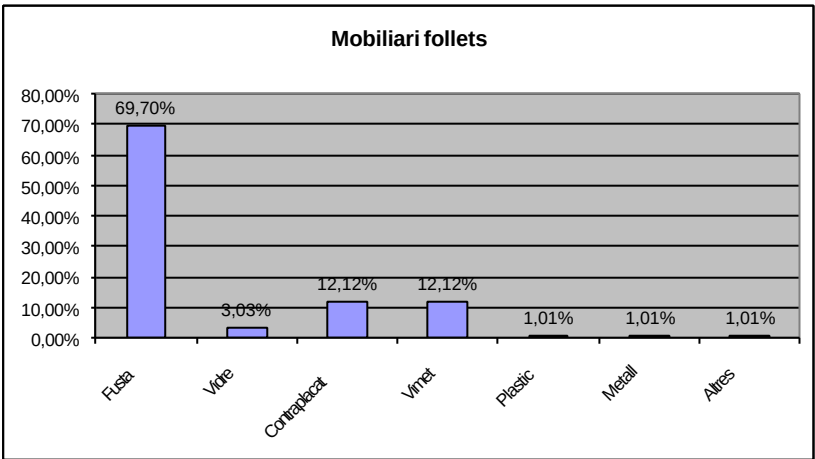

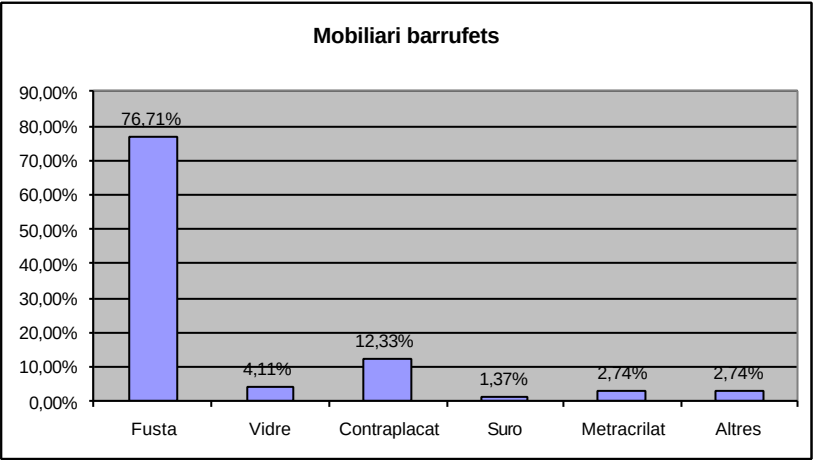
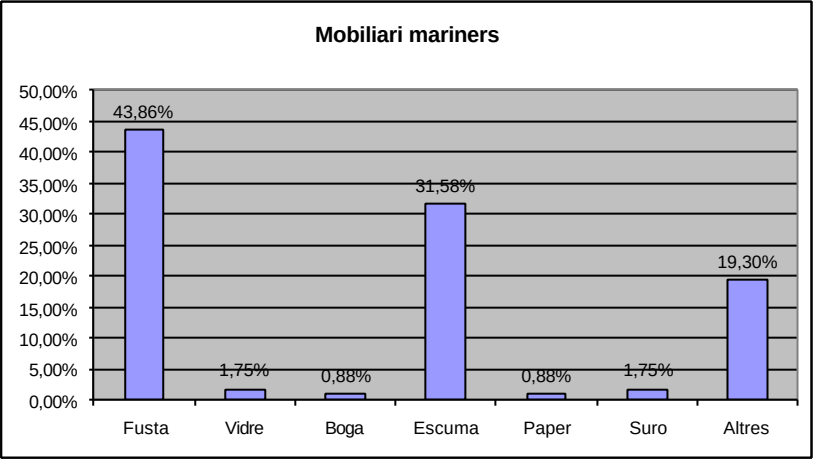
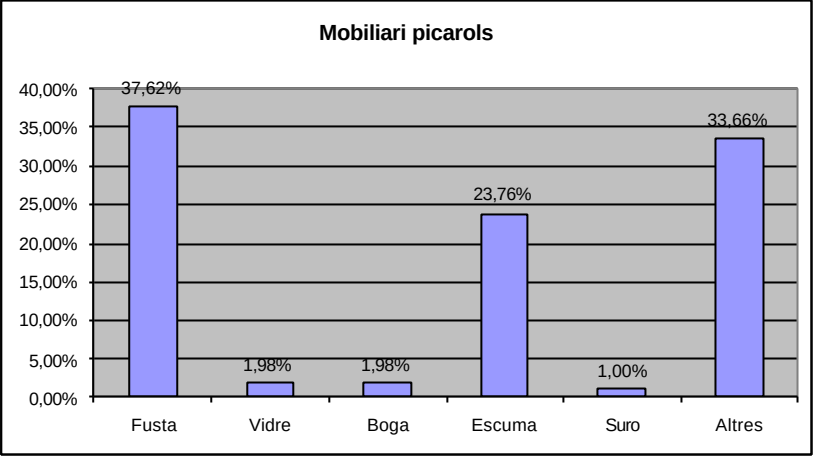

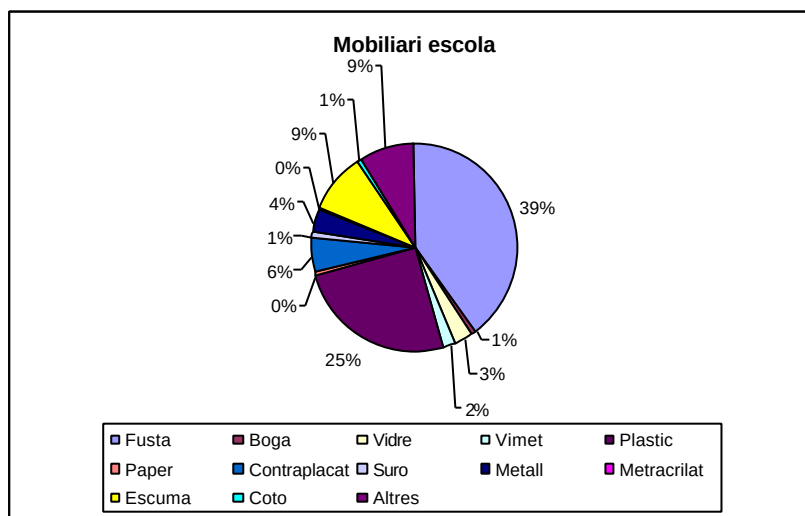
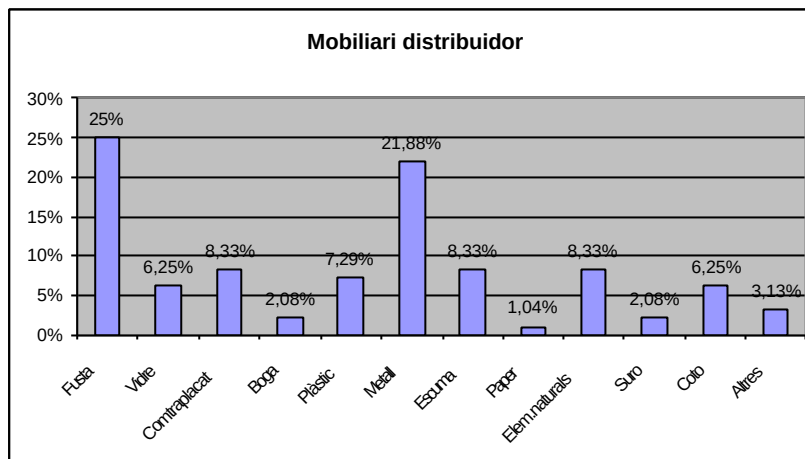
Material pati

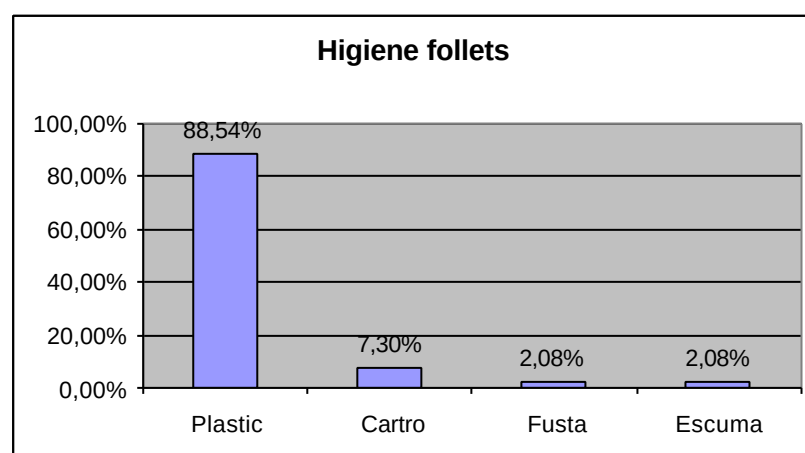
Mobiliari i decoració:

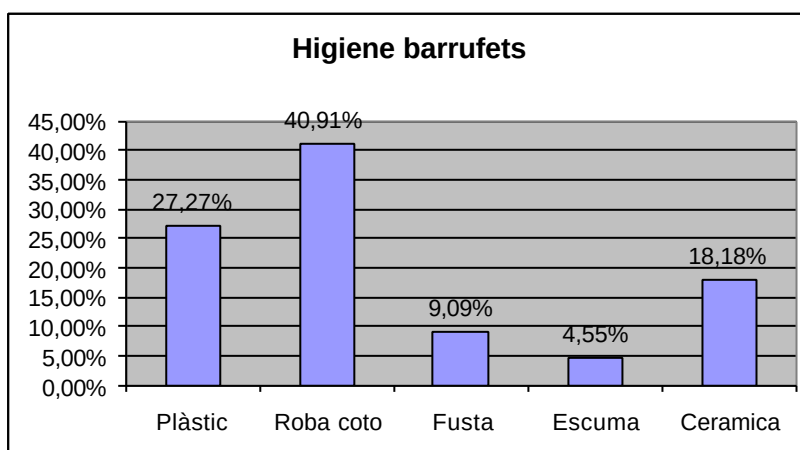
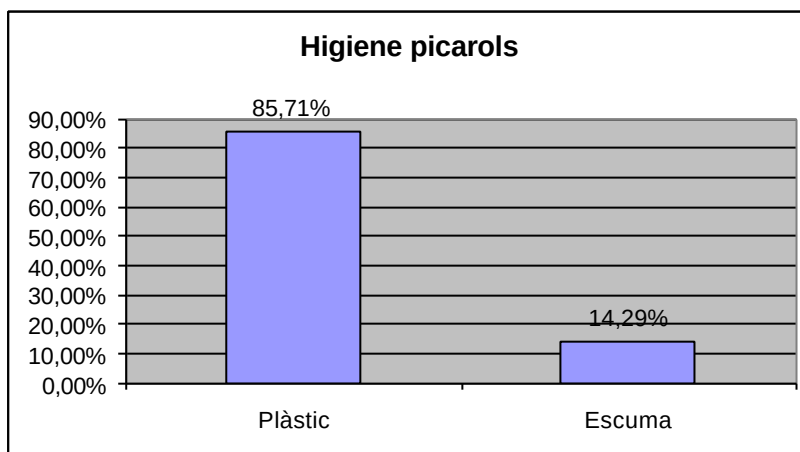
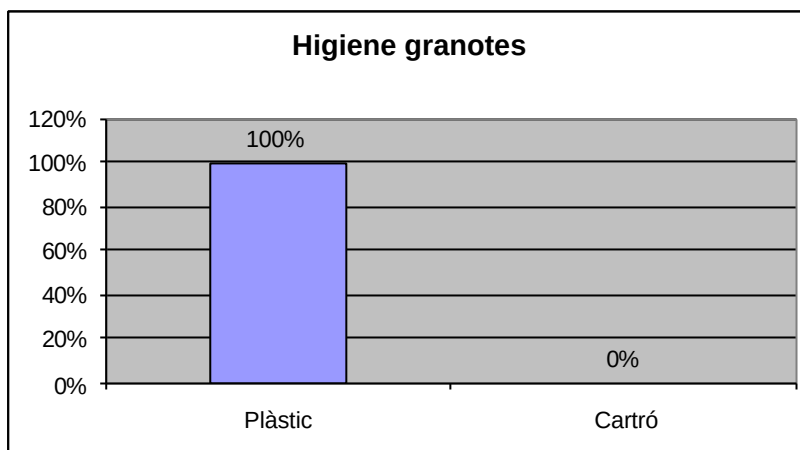

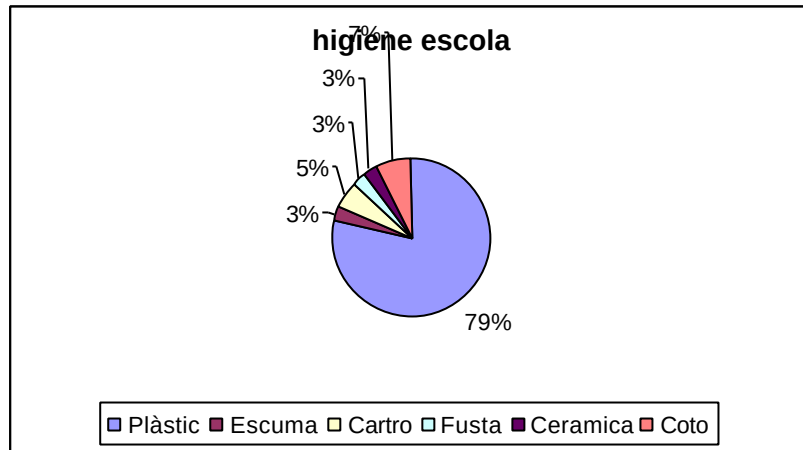

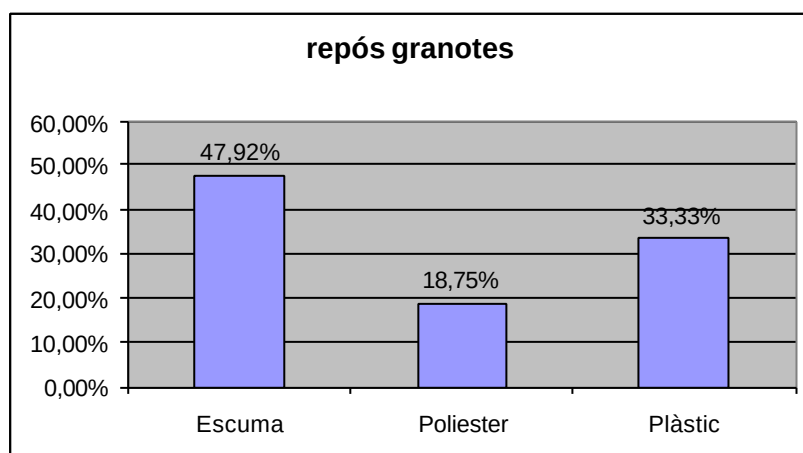
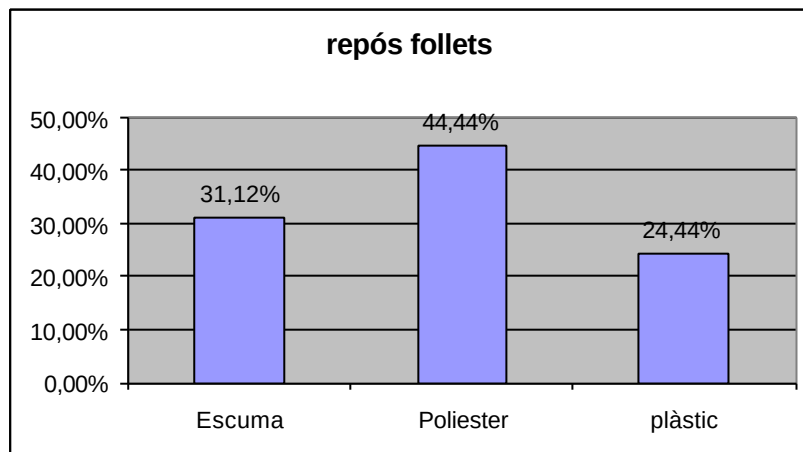
Higiene.

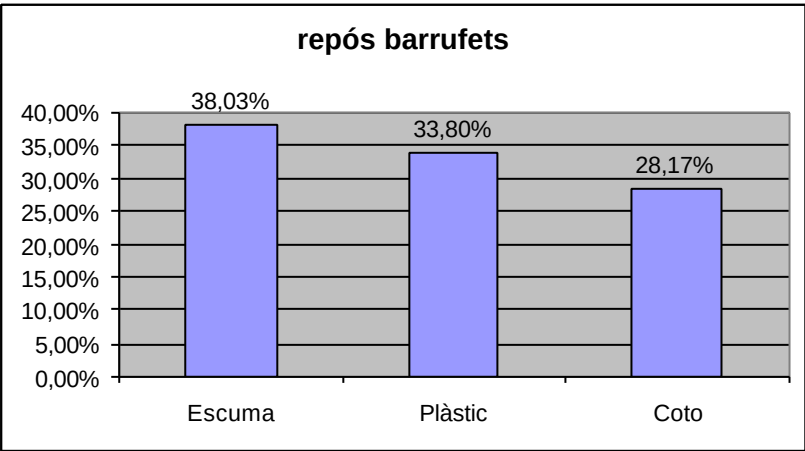
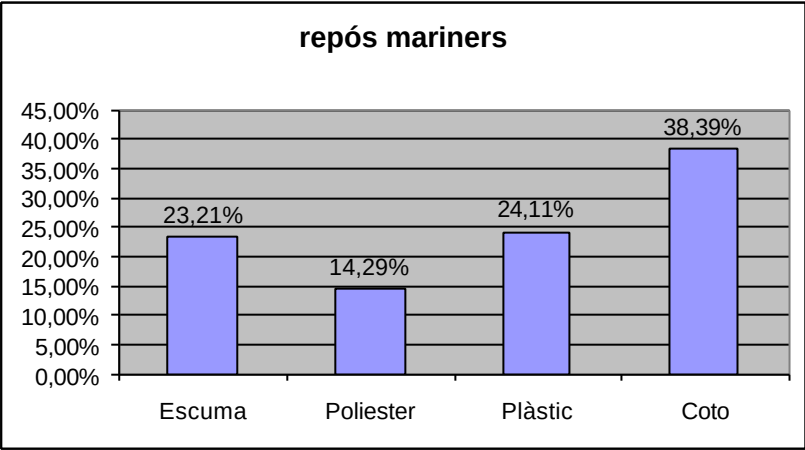
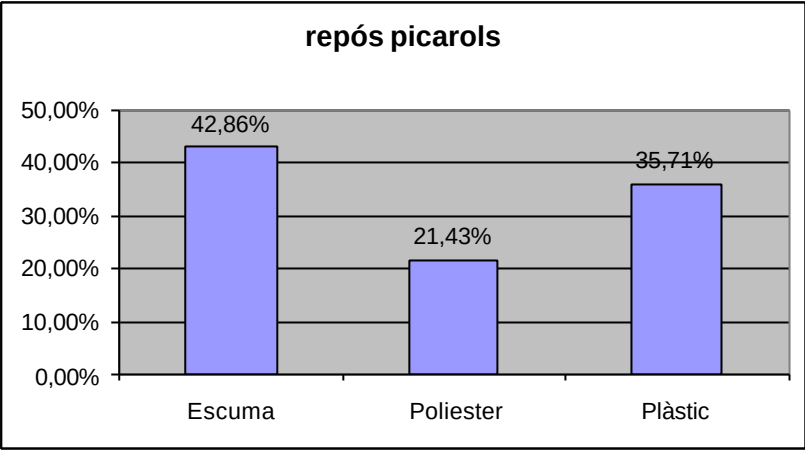

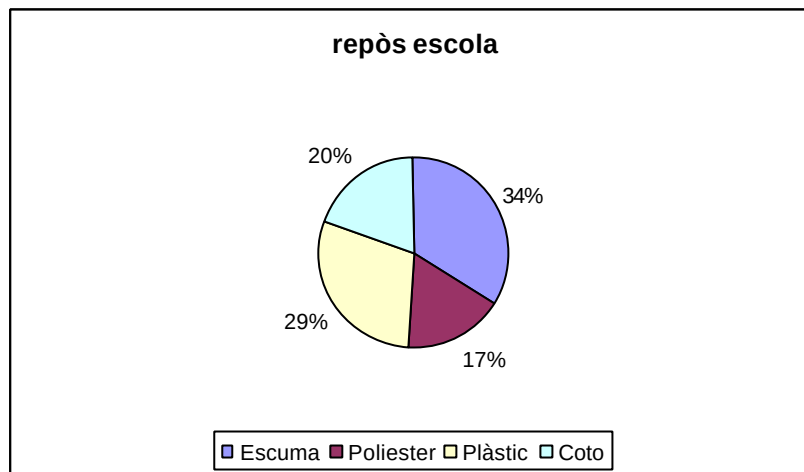

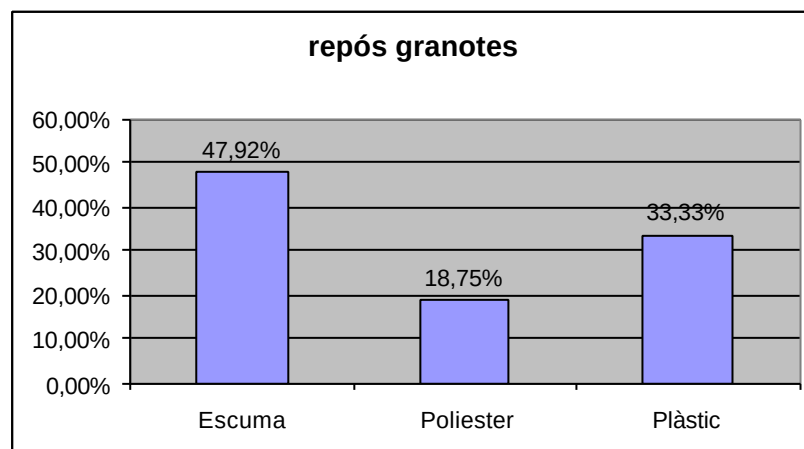
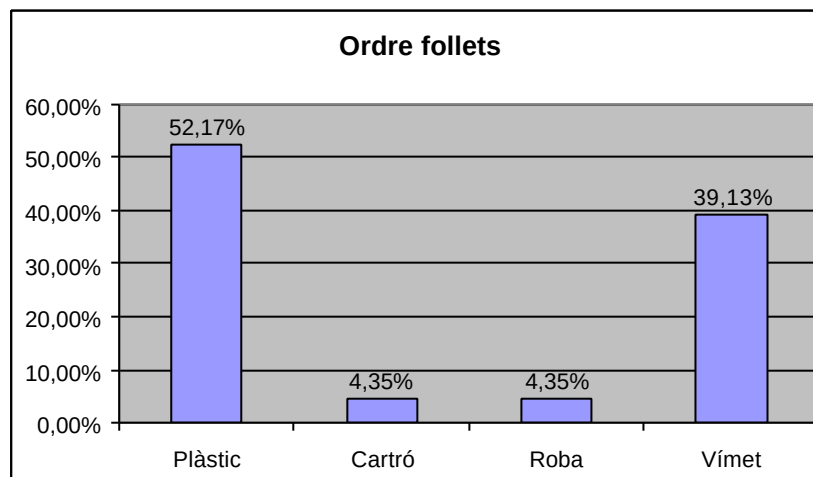
Repòs:

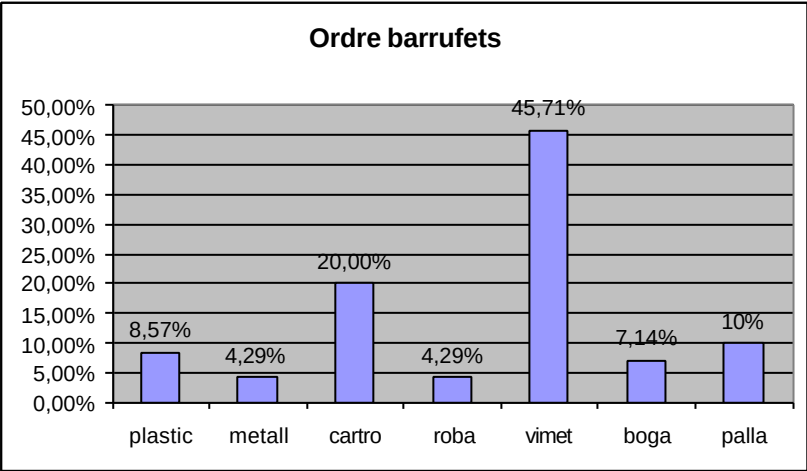
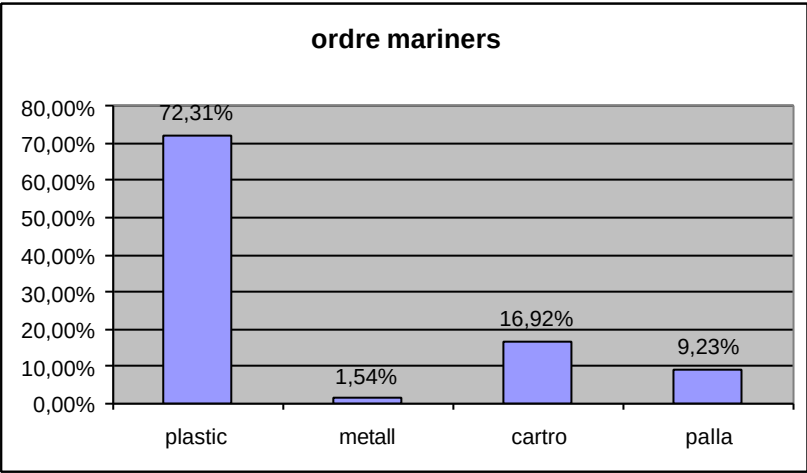
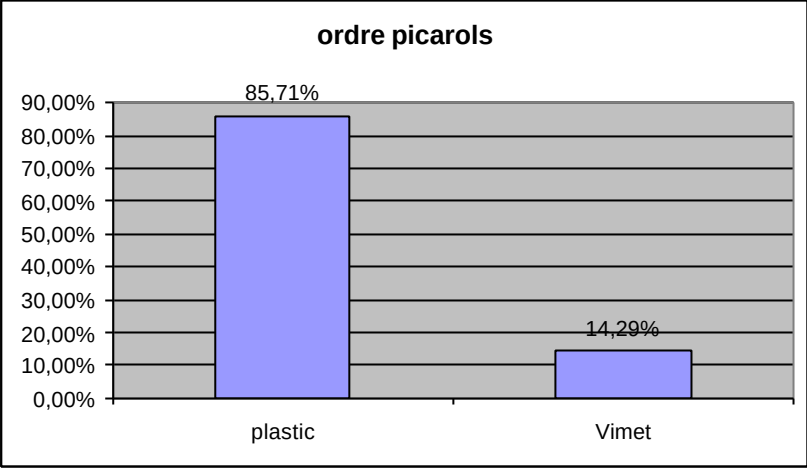

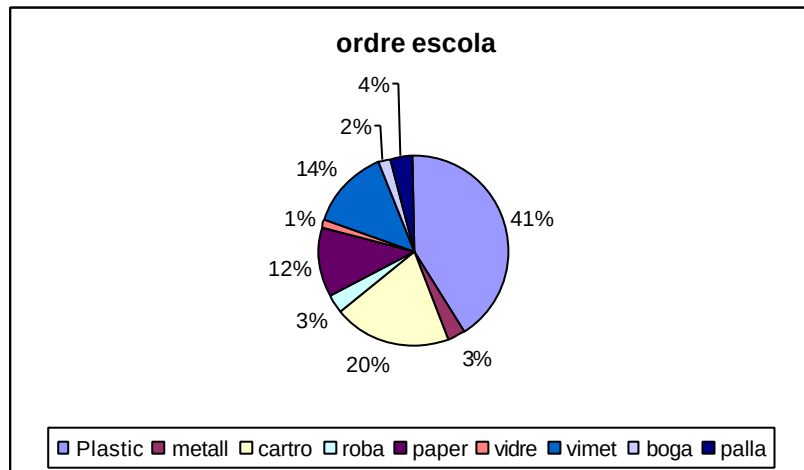
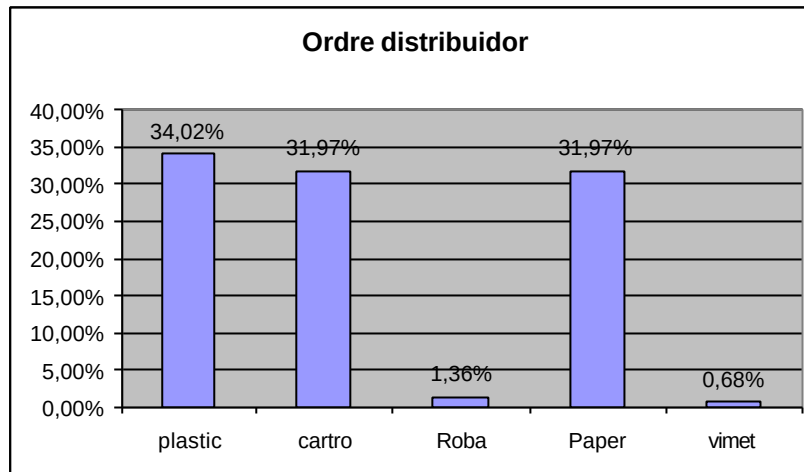

Relacionat a l'ordre:

Activitat n.2.

Fer un drac gran i sonor per a la diada cultural i lúdica de Sant Jordi. Amb recipients buits de plàstic que posteriorment analitzarem

✍ Aportació material lliure per part de famílies, nenes, nens, personal no docent, educadores...

✍ Construcció drac

Participants: Mares, pares, educadores

Valoració educadores. Aspecte cultural, lúdic i participatiu molt bo. Analitzant els plàstics (prova de la flama) ens esverem dels resultats – tots els recipients alimentaris de plàstic analitzats són de plàstic termoestable. = cost ambiental no sostenible. Derivats petroli (recurs limitat) no reciclable – incineradora = dioxines, etc. O abocador – residus no degradables.

Aquesta activitat ha iniciat a les classes tot un seguit de projectes al voltant del drac i lligat a l'any Gaudí.

Recull fotogràfic.

Tot i que el plàstic actualment és el material predominant a l'escola, ja fa temps i d'una manera progressiva hem introduït materials naturals:

Materials naturals que tenim a l'escola amb diferents quantitats		
anous	avellanes	
branquetes	canyes bambú	
cargols terra	cartrons	
closques	cocos	
encaï.tronc	escorça	
garrofes	mocadors r.	
pals	panera tres.	
petxines	pinyes	
pots plàstic	rams d'olor	
tapes met.	taps suro	
llana de xai	boles xipres	
barrets	cargols mar	
carbasses	cilindres car.	
castanyes	cordetes	
conxes mar	garrafes	
fulles arbres	palla	
pal de pluja	peles fruita	
pedres riu	plomes d'au	
plantes	soques	
sacs sorra	troncs arbre	
tronc pluja		

✍ Les sensacions ens aporten la informació dels materials.

✍ Petits tresors del mar.

✍ Reutilitzem, experimentem i després reciclem.

☞ Aprofitem les aportacions familiars per gaudir del moment.

☞ L'entorn del barri és enriquidor.

☞ A Can Cadena tenim molts amics.

✍ Per
Carnestoltes, i
amb la
col·laboració de
les famílies, hem
gaudit d'uns
barrets ben
originals.

✍ Experimentem amb materials
naturals sostenibles.

✍ Amb l'aigua coneixem les qualitats dels elements
naturals.

✍ Les tulipes domen a sota la terra tot l'hivern. A la primavera, agraïdes de l'aigua, el sol i la nostra cura, surten a saludar-nos.

Objectius derivats de la valoració de les activitats:

1. Dissenyar un pla progressiu de millora ambiental
2. Criteris a tenir en compte per a la compra de material
3. Avantatges pel que fa a:
 - ✍ Seguretat (tractament garantint l'higiene, l'ús, mínim risc...
 - ✍ Economia (valor d'usar materials en desús – reciclar, reutilitzar) o materials cars de compra però duradors
 - ✍ Ambientals (sostenibilitat)
 - ✍ Confort (pràctic per a l'adult)
 - ✍ Educatives (el nostre paper d'educador. A diferència dels materials plàstics els materials naturals permeten a l'infant la oportunitat de formular noves hipòtesis amb l'únic límit de la seva capacitat d'anàlisi i creativitat.

Pla d'acció:

- ✍ Compra de materials i activitats a desenvolupar el proper curs 2002 – 2003 (continuació-ampliació del projecte Pla d'acció obj nº 2 i activitat dels plàstics a desenvolupar.
- ✍ Transmetre als pares resultats anàlisi dels plàstic carta als proveïdors alimentaris al col·lectiu relació de despeses
- ✍ Pendent de fer compres

Relació de despeses:

Pendent d'efectuar les compres del material.

Educadores de l'Escola Bressol Esquitx que han intervingut en la realització de l'Agenda 21 durant el curs escolar 2001 - 2002.

- ✍ Àngela Blasco
- ✍ Carme Ramos
- ✍ Cristina Cloquell
- ✍ Lourdes Silvestre
- ✍ Mª Mercè Torné
- ✍ Maribel Ruiz
- ✍ Mari-Vel Gutierrez
- ✍ Núria Pascual
- ✍ Pilar Enguita
- ✍ Roser Pujol
- ✍ Salvi Castaño
- ✍ Sandra Sànchez
- ✍ Teresa Vilella

Bibliografia:

Llibres:

- ? **“Guia per fer l'Agenda Escolar”**: Hilda Weissmann.
- ? **“Ecoauditoria dels materials i residus per a Centres d'Ensenyament Secundari”** : Elena Forcada Irla.
- ? **“Guies d'educació ambiental”** : Ajuntament de Barcelona.
- ? **“Hàbitat. Guia d'activitats per a l'educació ambiental”**: IMEB, Ajuntament de Barcelona.
- ? **“ El primer abecedario: El ambiente”**: F. Frabboni, A. Galletti, C. Savocelli.

Articles:

- ? **“Coneixement del medi i canvi global”** : M. Boada.
- ? **“Biodiversitat urbana”** : M. Boada (Barcelona Verda n. 60)
- ? **“La educación frente a la crisis ambiental”** : Francisco Heras Fernández.
- ? **“El jardín botánico i l'educació ambiental”** : Barcelona Verda n. 58
- ? **“Infància: El joc de la descoberta.** Col·lecció temes d'infància n. 22.